

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Temmuz - Aralık 2022, Cilt: 25, Sayı: 63

ISSN: 1301-966-X

Tübitak/Ulakbim, TR Dizin tarafından dizinlenmekte olan
Dini Araştırmalar Dergisi, 31.10.2017 tarihinden itibaren
INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL, ERIH PLUS,
PHILPAPERS: Bibliography of Philosophy,
BROWZINE Academic Journal Collections,
CROSSREF, İSAM Articles on Theology Database ile 11.11.2018
tarihinden itibaren ATLA Religion Uluslararası
indeksleri tarafından da dizinlenmektedir.

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Cilt: 25 Sayı: 63
Temmuz - Aralık 2022
Altı ayda bir çıkar

Yayın Türü

Yaygın ve Süreli

Dizgi

Leyla TAŞKESEN

Baskı

Uzun Dijital Matbaacılık
Zübeyde Hanım Mah. İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48
06070 İskitler / ANKARA
Tel: (0312) 341 36 67

Basım Tarihi

Aralık 2022
ANKARA

Yönetim Yeri

Cihan Sk. No: 37/1 Sıhhiye/ANKARA

İletişim

Dr. Fatma ÇAPCIOĞLU
Adres: A.Ü. İlahiyat Fakültesi Beşevler/ Ankara
E posta: diniarastirmalar98@gmail.com
Web: dergipark.gov.tr/da

Banka Hesap Bilgileri

Dini Araştırmalar Dergisi adına
Şahin KIZILABDULLAH
İş Bankası
TR870006400000142052207023

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Hakemli Bilimsel Dergi

Altı ayda bir çıkar.

İmtiyaz Sahibi

Motif Yayıncılık Rek. Paz. ve Tic. Ltd. Şti. adına
Oğuzhan KUZUCU

Editör

Prof. Dr. Cemal TOSUN

Editörler Kurulu

Prof. Dr. Recai DOĞAN/Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Din Bilimleri Bölümü, Kırgızistan,
Prof. Dr. Ahmet Hikmet EROĞLU/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye,
Prof. Dr. Abdulkadir DÜNDAR/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Ankara/
Bozok Üniv. İlahiyat Fak. Yozgat Türkiye, Prof. Dr. Kamil ÇAKIN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Hadis
ABD, Ankara/Türkiye, Prof. Dr. Ş. Şule ERÇETİN/Hacettepe Üniv., Eğitim Fak., Eğitim Yönetimi ABD,
Ankara, Türkiye, Prof. Dr. Yıldız KIZILABDULLAH/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD,
Ankara, Türkiye, Prof. Dr. Tuğrul YÜRÜK/Çukurova Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD, Adana
Türkiye, Doç. Dr. Halide ASLAN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Ankara,
Türkiye, Doç. Dr. Rabiye ÇETİN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Kelam ABD, Ankara, Türkiye,
Doç. Dr. Cemil KUTLUTÜRK/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye,
Doç. Dr. Ali ÇETİN/Kırıkkale Üniv. İslami İlimler Fak. Mantık Bilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye, Dr. Carrie
York AL-KARAM/University of Iowa, Department of International Studies, Department of Religious
Studies, Iowa, US, Dr. Öğr. Üyesi Hatice Merve ÇALIŞKAN BAŞER/Katip Çelebi Üniversitesi İslami
İlimler Fakültesi tefsir anabilim dalı İzmir, Türkiye, Dr. Öğr. Üyesi Hüsamettin KARATAŞ/Fırat Üniv.,
İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Elazığ, Türkiye, Dr. Öğr. Üyesi Şahin KIZILABDULLAH/Ankara
Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye, Öğr. Gör. Dr. Fatma ÇAPCIOĞLU/Ankara
Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD, Ankara, Türkiye, Dr. Emre ÜRER/Ankara Üniv., Tıp Fak., Çocuk
Ergen Psikiyatrisi ABD, Ankara, Türkiye, Ar. Gör. Dr. Vahdeddin ŞİMŞEK/Kırıkkale Üniv., İslami İlimler
Fak., Din Eğitimi, Kırıkkale, Türkiye, Öğr. Gör. Adem ÇETİN, Ankara Üniv. İlahiyat Fak. Türk İslam
Sanatları Tarihi ABD, Ar. Gör. Mehmet Enis SERİNSU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İslami
İlimler Fakültesi, Din Bilimleri ABD, Ankara, Türkiye

Yazı İşleri Müdürü

Kaya KUZUCU

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Abdurrahman Küçük (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Ahmet İnam (ODTÜ), Prof. Dr. Ahmet
Nedim Serinsu (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Ali İsra Güngör (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Ali Rafet Özkan
(Kastamonu Üniv.), Prof. Dr. Asım Yapıcı (ASB Üniv.), Prof. Dr. Baki Adam (Ankara Üniv.), Prof.
Dr. Durmuş Arık (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Hüsnü Ezber Bodur (Sütçü İmam Üniv.), Prof. Dr. İhsan
Çapcıoğlu (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Kazım Sarıkavak (Hacı Bayram Veli Üniv.), Prof. Dr. Kemal
Polat (Anadolu Üniv.), Prof. Dr. Mehmet Katar (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Mehmet Özdemir (Ankara
Üniv.), Prof. Dr. Mustafa Erdem (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Niyazi Akyüz (Ankara Üniv.), Prof. Dr.
Niyazi Usta (19 Mayıs Üniv.), Prof. Dr. Ömer Faruk Harman (İbn Haldun Üniv.), Prof. Dr. Ramazan
Buyrukçu (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Ramazan Uçar (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Sönmez
Kutlu (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Talat Sakallı (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Yunus Apaydın (Erciyes
Üniv.), Prof. Dr. İbrahim Maraş (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Yahya Michot "(Hartford Seminary Üniv.),
Prof. Dr. Hans-Georg Babke (Hildesheim Üniv.), Prof. Dr. Ebrahim Moosa (Notre Dome Üniv.), Prof. Dr.
Martin Thurner (Ludwig Maximillan Üniv.), Prof. Dr. M. Nazif Mohib Shahrani (Indiana Üniv.), Prof.
Dr. John Hare (Yale Üniv.), Prof. Dr. John Valk (New Brunswick Üniv.), Prof. Dr. Jules Janssens (Leuven
Catholic Üniv.), Prof. Dr. Frank Grifell (Yale Üniv.), Prof. Dr. Erdal Toprakçıyan (Tübingen Üniv.), Doç.
Dr. Zuhdija Hasanović (Sarajevu Üniv.), Doç. Dr. Yusuf Gökalp (Manas Üniv.), Doç. Dr. Cengiz Çuhadar
(Kastamonu Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Hakan Coşar (Kastamonu Üniv.), Doç. Dr. İbrahim Kaplan (Katip Çelebi
Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Murat Gökalp (Fırat Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Önder Bilgin (Akdeniz Üniv.)

Editör'den...

Dini Araştırmalar dergisi olarak 25. Cilt 63. sayı ile siz kıymetli okuyucularımızla buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu sayımızda 12 telif makale, iki araştırma notu ve bir kitap tanıtımı bulunmaktadır. İngilizce kaleme alınan ilk makalemiz, "Iran's Shiite Influence Belt Policy: the Example of Bahraini Shiites" başlığı ile Orhan Karaoğlu'na aittir. Karaoğlu alışmasında, İran'ın Şii nüfuz kuşağı politikası bağlamında Bahreyn'deki Şiileri ele almaktadır. Arzu Yıldız "Hindu Kutsal Metinlerinde Geçen Şiva Efsanelerine Dair Bir İnceleme" adlı makalesinde, Hindu dinİ geleneğinin ayrılmaz bir parçası olan efsanelerden özellikle Şiva ile ilgili olan belli başlılarını deskriptif bir yaklaşımla objektif olarak aktarmakta, Şivacılık mezhebi özelinde bu efsanelerin aktarılma maksatlarını ve yorumlanış biçimlerini analiz etmektedir. Hatice Altundal Erkmen "The New "Other" the Endorsement of Islamophobia in American Political Discourse" başlıklı İngilizce makalesinde, İşlamofobik syolemin Amerikan siyasetinin ayrılmaz bir parçası haline nasıl geldiğini, İşlam ve Müslümanlar hakkındaki Amerikan siyasi syoleminin, özellikle 11 Eylül terör saldırılarından sonra İşlamofobinin artışını nasıl etkilediğini ve İşlamofobinin Amerikalıların desteğini toplamak ve Amerikan askeri işgalleri de dahil olmak üzere Amerikan emperyal emellerini meşrulaştırmak için siyasi bir araç olarak nasıl kullanıldığını syolem analizi ile ortaya koymaya çalışmaktadır. Dördüncü makalemiz Hümeyra Nazlı Tan'ın, Mualla Yıldız danışmanlığında devam etmekte olan doktora tezinden üretilmiştir. Tan ve Yıldız " 'Manevi İyi Oluş' Kavramının Ortaya ıkışı ve Tanınlanması" başlıklı makalelerinde, manevi iyi-oluş kavramının semantik açıdan maneviyat ile ilişkisini ortaya koymaya ve maneviyatın "iyi-oluş"a katkıları neticesinde bu kavramın nasıl ortaya çıktığını incelemeye çalışmaktadırlar. "Bir Eleştirinin Eleştirisi: İmsâk Vakti Tartışmaları" başlıklı makale ise Tunahan Erdoğan ve İsmail Karaoğozlu tarafından kaleme alındı. Erdoğan ve Karaoğozlu, makalelerinde, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 1983 yılından itibaren temkİN uygulamasını tamamen kaldırarak belirlediği imsak vaktine yani orucun başlanığ vaktinde yapılan değişikliğe yönelik yapılan -özellikle Prof. Dr. Ahmet şimşirgil tarafından getirilen- eleştirileri, tetkik, tahlil ve tenkid etmektedirler. Bir diğer makalemiz, "Ders Değerlendirme leği (Dd): Geçerlik ve Güvenirlik alışması" başlığı ile İsmail Bulut ve Ahmet Koç'a ait. Öğrenci görüşlerini dikkate alarak tasarlanan bir ders planının dersin niteliğini artıracakı düşüncesinden hareket eden yazarlar, bu çalışmalarında eğitim ğretim faaliyetlerinin niteliğini artırmaya çalışan ve kalite ve akreditasyon sürecini yürüten kurumlar için geçerliği ve güvenirliği sağlanmış ve dersin tüm boyutlarını ölçen bir veri toplama aracı geliştirmeyi amaçlamışlardır. "lm Kaygısı ve Dindarlık Arasındaki İlişki zerine Bir Değerlendirme" başlıklı makalesinde Kenan Alparslan, hem ilişkisel hem de deneysel araştırmaları inceleyerek dindarlık ve ölüm kaygısı arasındaki ilişkiyi değerlendirmeyi ve çelişkili sonuçların muhtemel nedenlerini

tespit etmeyi amaçlamıştır. “Farklı Değişkenlere Göre DKAB Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutumları” başlıklı makale Vahdeddin Şimşek’e ait. “Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Tutum Ölçeği (ÖDTÖ)” kullanılan araştırma sonucuna göre, DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarında cinsiyet, formasyon eğitimi alma durumu, mezun olunan fakülte, görev süresi ve görev yapılan okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. İsmail Koçak “İbn Sînâ’nın İbdâ’ Nazariyesi Etrafında Yoktan Yaratma Tartışması” başlıklı makalesinde sudûr nazariyesi ile yoktan yaratmayı ilişkilendirmenin mümkün olup olmadığını tartışmaktadır. Sinan İlhan’ın “Türk ve İslam Tarihinde Bir Sayfa: Bâbürnâme’de Hazaralar” başlıklı makalesi, Çağatay lehçesinde yazılmış olan Bâbürnâme’nin Reşit Rahmet Arat’ın günümüz Türkçesine çevrilmiş eseri ve Anette Susannah Beveridge’nin İngilizce çevirisi metinlerinin mukayeseli tahkikinden oluşmaktadır. “Antony Flew’un Düşünsel Dönüşümü ve İslam Algısı” başlıklı makalesinde İbrahim Yıldız, ömrünün neredeyse üçte ikisini her şeye gücü yeten ve her şeyi bilen bir Tanrı’nın varlığına karşı argümanlar geliştirmekle geçiren, ancak son zamanlarında bir Tanrı’nın varlığını kabul eden Antony Flew’un “kanıtın götürdüğü yere gitmelisin” ilkesini, İslam söz konusu olduğunda tatbik edip etmediğini ele almaktadır. 63. Sayının son telif makalesi Rafiz Manafov’a aittir. Manafov, “Dinsel Düşüncenin Rasyonelleşme İmkânı ve Zorlukları” başlıklı makalesinde İslam’ın erken dönemlerindeki dini inancın rasyonelleşme sürecinde cahiliyye zihin yapısı, kabilecilik ve ümmilik gibi sosyo-kültürel engellerin yanı sıra; ulema ve ümeranın bilimsel merakı, kısa sürede genişleyen fetih harekâtı, çeviriler gibi aklîleşmeyi mümkün kılan etkenleri ele almaktadır.

63. Sayımızda yer alan iki araştırma notundan ilki Leslie J. Francis’e aittir. Francis, “Psychological Type and the Interpretation of Sacred Text: Introducing the Sift Approach to Hermeneutical Theory” başlıklı İngilizce araştırma notunda, kutsal metnin yorumlanması için psikolojik tip teorisinin etkilerini araştırmaktadır. Benzer bir konuyu ele alan ikinci araştırma notu “Din Eğitiminde Yeni Bir Araştırma Alanı: Kutsal Metnin Yorumlanmasında Kişilik Özelliklerinin Rolü” başlığı ile Yasemin İpek’e ait. Her iki yazar, kaleme aldıkları araştırma notları ile din eğitimi alanında yeni bir çalışma alanını bilim insanları ile paylaşmaktadırlar. Sayının tek kitap tanıtımında Habibe Erva Uçak, Mualla Selçuk’un “Kavramsal Netlik Bir Dinden Öğrenme Modeli” isimli kitabını tanıtmaktadır.

Bu vesileyle 63. Sayımız için dergimize katkı sunan yazarlarımıza, hakemlerimize, editörler kuruluna ve yayın sürecine destek veren genç akademisyenlerimize teşekkür ederiz. 63. Sayımızdan istifade etmenizi diler; yazı, eleştiri ve atıflarla desteklerinizi bekleriz...

Dini Araştırmalar Dergisi Editörü

Prof. Dr. Cemal TOSUN

İÇİNDEKİLER

377 • Orhan KARAOĞLU

IRAN'S SHIITE INFLUENCE BELT POLICY: THE EXAMPLE OF BAHRAIN SHIITES
İran'ın Şii Nüfuz Kuşağı Politikası: Bahreynli Şiiler Örneği

401 • Arzu YILDIZ

HİNDU KUTSAL METİNLERİNDE GEÇEN ŞİVA EFSANELERİNE DAİR
BİR İNCELEME
A Review of Shiva Legends in Hindu Holy Texts

423 • Hatice ALTUNDAL ERKMEN

THE NEW "OTHER" THE ENDORSEMENT OF ISLAMOPHOBIA IN AMERICAN
POLITICAL DISCOURSE
Yeni "Öteki": Amerikan Politik Söyleminde İslamofobiyi Onaylama

447 • Hümeýra Nazlı TAN - Mualla YILDIZ

"MANEVİ İYİ OLUŞ" KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE TANIMLANMASI
The Formation and Definition of the Concept of "Spritual Well-Being"

477 • Tunahan ERDOĞAN - İsmail KARAGÖZOĞLU

BİR ELEŞTİRİNİN ELEŞTİRİSİ: İMSÂK VAKTİ TARTIŞMALARI
A Critique of a Criticism: The Debates on the Time of İmsâk

501 • Ahmet KOÇ - İsmail BULUT

DERS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ (DDÖ): GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI
Course Evaluation Scale (CES): Validity and Reliability Study

529 • Kenan ALPARSLAN

ÖLÜM KAYGISI VE DİNDARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE
BİR DEĞERLENDİRME
An Evaluation on the Relationship between Death Anxiety and Religiosity

553 • Vahdeddin ŞİMŞEK

FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE DKAB ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE
DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARI
*Determining the Attitudes of RCE Teachers towards Assessment and Evaluation According to
Different Variables*

579 • İsmail KOÇAK

İBN SÎNÂ'NİN İBDÂ' NAZARİYESİ ETRAFINDA YOKTAN YARATMA TARTIŞMASI
The Debate About Creating out of Nothing Around Ibn Sina's Ibdâ' Nazariyah

603 • Sinan İLHAN

TÜRK ve İSLAM TARİHİNDE BİR SAYFA: BÂBÜRNÂME'DE HAZARALAR
A Page in Turkish and Islamic History: Hazaras in the Bâburnâme

631 • İbrahim YILDIZ

ANTONY FLEW'UN DÜŞÜNSEL DÖNÜŞÜMÜ VE İSLAM ALGISI
Antony Flew's Intellectual Transformation and Islamic Perception

649 • Rafiz MANAFOV

DİNSEL DÜŞÜNCENİN RASYONELLEŞME İMKÂNI VE ZORLUKLARI
Opportunities and Challenges of Rationalization of Religious Thought

671 • Leslie J. FRANCIS

ARAŞTIRMA NOTU

Psychological Type and the Interpretation of Sacred Text:
Introducing the Sift Approach to Hermeneutical Theory

687 • Yasemin İPEK

ARAŞTIRMA NOTU

Din Eğitiminde Yeni Bir Araştırma Alanı: Kutsal Metnin Yorumlanmasında
Kişilik Özelliklerinin Rolü

695 • Habibe Erva UÇAK

KİTAP TANITIMI

Kavramsal Netlik Bir Dinden Öğrenme Modeli